

Bölgesel Kalkınmada Etkin Rol Oynaması Beklenen Meslek Yüksekokulu Mezunlarının Problemleri ve Çözüm Önerileri: Kırklareli Örneği

Eray YILMAZLAR
Öğr. Gör. Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
eray.yilmazlar@klu.edu.tr

Sıtkı KOCAOĞLU
Öğr. Gör. Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
sitki.kocaoglu@klu.edu.tr

Ayşem BATUR
Öğr. Gör. Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
aysem.batur@gmail.com

Murat TUNA
Öğr. Gör. Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
murat.tuna@klu.edu.tr

Bahtiyar DURSUN
Doç. Dr. Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
bahtiyar.dursun@klu.edu.tr

Harun GEZİCİ
Öğr. Gör. Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
harun.gezici@klu.edu.tr

Özet

Trakya bölgesindeki sanayi işletmelerinin en büyük ihtiyaçlarından biri nitelikli teknik personeldir. Teknik personelin bir işletmenin teknolojik alt yapısını geliştirmede ve kullanmada katkısı yüksektir. Kırklareli'deki sanayi kuruluşlarının teknolojik gelişimi incelendiğinde küçük işletmelerin teknolojik açıdan yetersiz kaldığı, büyük ve gelişen sanayi kuruluşlarının ise bu açıdan dışa bağımlı oldukları görülmektedir. Bu teknolojik kalkınmayı sağlamada teknikerlerin önemi büyüktür. Bölgemizde, sanayide tekniker istihdamında sorun yaşanmaktadır. Bu durum, yılların birikimi ile işverenlerde teknikerlere karşı oluşan güvensizlik nedeni ile ortaya çıkmıştır. Bu güvensizliğin altında yatan çeşitli sebepler bulunmaktadır. Bunlardan ilki, sanayicilerin beklentileri ile teknikerlerin niteliklerinin uyumaması olup, bu noktada hem tekniker hem de işveren kaynaklı sorunların olduğu görülmektedir. Tekniker kaynaklı sorunların basında, istihdam edilen teknikerin işletmede fayda/maliyet oranının düşük olması gelmektedir. Ayrıca işverenin de nitelikli teknikerin verimlilik ve kaliteye olabilecek katkısının ve işini geliştirmede ve büyütmede sanayi-akademi işbirliğinin önemini farkında olmaması işveren ve tekniker arasındaki uçurumu arttırmaktadır. İstihdamı azaltan diğer bir sebep ise nitelikli tekniker ile sanayiciyi buluşturan sanayi-akademi işbirliği platformları gibi ara yüzlerin yetersiz kalması işverenin ardağında nitelikli teknikerleri kısa sürede bulamamasıdır. MYO' lardaki sanayiye yönelik uygulama altyapısının yetersizliği nedeni ile mezun edilen öğrenciler arasında, bilinçli, işinin önemine inanan ve kendini yetiştirebilmiş nitelikli tekniker sayısı yetersiz kalmaktadır. Duyulan güvensizliğin altında yatan son sebep ise teknikerlerin sanayide katma değer oluşturamamasıdır. Halbuki donanımlı, potansiyellerini üst sınırına kadar kullanılabilir şekilde yetiştirilmiş, kendine güvenen ve nitelikli bir tekniker, gerek halihazırda görevli olduğu konularda, gerekse yeni teknolojilerin kullanımı konularında yapacağı katkılar ile istihdam edildiği işletmeye önemli ölçüde katma değer sağlayabilecektir. Tüm bu durumlar bastan sona incelendiğinde eğitilen teknik personelin yetersizliği sanayi kuruluşlarının gelişmesini, sanayi kuruluşlarının gelişmişliği bölge ekonomisini ve istihdamını, bölgesel kalkınma ise ülke kalkınmasını etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı bölgesel boyuttaki dezavantajlı kesimlerden biri olan yeni mezun teknikerlerin bölgede istihdamı, sanayi-akademi işbirliği ile yenilik ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesine dikkat çekmektir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitim, Bölgesel Kalkınma, Meslek Yüksekokulu, İstihdam.

The Problems and Proposed Solutions of Vocational College Graduates who are expected to play an Active Role on Regional Development: A Case Study from Kırklareli

Abstract

The qualified technical staff requirement is one of the most important necessities of the Thracian region's industrial companies. The contribution of a technical staff on development and usage of the company's technologic infrastructure is very great. Upon analyzing the technological development of industrial enterprises in Kırklareli, it is observed that small enterprises are technologically inadequate and large and growing industrial enterprises appear to be dependent on foreign technological terms. To provide the technological development the contribution of the technicians is highly considerable. There are problems on employment of technicians in industrial companies. This poor employment is a result of technicians' discredit for employers in years. There are many reasons of this discredit. First, the expectations of employers and technicians are incompatible, and there are problems caused by both employers and technicians. The most important technician caused problem is poor cost-benefit ratio of employed technician in company. Also employers' being aware of the contribution of qualified technicians to efficiency and quality, and the importance of industry-academia cooperation for developing and enlarging their work increases the gap between technicians and employers. Another reason decreasing the employment is the absence of the interfaces like industry-academia platforms that pieces together the qualified technicians and the employers, so if necessary the employers are unable to find qualified technicians in a short time. Because of the insufficiency of application infrastructure for industry in vocational schools, number of the conscious, believing the importance of his business and raised himself qualified technicians are insufficient. The last reason of the employers' mistrust to technicians is that technicians cannot create added value for industry. Whereas, equipped, trained to use their potential to the upper limit, confident and qualified technicians can create great added value to their company both about their already officials and about using recent technologies. By studying all these cases, insufficiency of trained technicians affects the development of industrial companies, development of the industrial companies affects regional economy and employment, regional development affects country's development. The goal of this study are taking attention to the employment of newly graduated technicians' who are one of the regional disadvantageous groups, to the industry-academia cooperation and to the development of innovation culture.

Keywords: Vocational Training, Regional Development, Vocational College, Employment.

1. GİRİŞ

Kalkınma genel anlamda toplum hayat standardını artırmak, refah düzeyini geliştirmek, hak ve özgürlükler çerçevesinde adil, güvenli, huzurlu yaşam ortamı oluşmasını sağlamak ve bu oluşumların geliştirilmesi için gerçekleşmesi gereken bir süreçtir. Kalkınma, İktisadi anlamda ise üretim ve kişi başına düşen milli gelirin artması, ihracat payının yükselmesi, mevcut iş gücü potansiyelinin gelişmesi, nitelikli iş gücünün artması, teknolojik alt yapısının güncel ve ileri düzeyde olması, sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel yapının gelişmesi gibi birçok unsuru içinde barındıran önemli bir terimdir. (Han ve Kaya, 2012:2). Bölgesel kalkınma, ekonomik ve sosyal nitelikli bir yapısal değişimin bölge bazında gerçekleşmesi şeklinde tanımlanabilir. Bölgesel kalkınmanın sağlanmasında önemli aktörlerden biri eğitim kurumlarıdır (Perktaş ve Çetin Laz, 2015:694). Bölgesel kalkınmanın gelişmesine katkı sağlayan ve çeşitli sektörlerin ihtiyacı olan kalifiye elemanları yetiştiren meslek yüksekokulları, “Uygulayıcı Kurumlar” tanımlaması ile yerel kalkınma stratejisinin temel bileşenleri arasında yer almaktadır (Yıldız ve Talih, 2011:270).

Ekonomileri güçlü ülkelerin dünyada söz sahibi olmaları, nitelikli insan gücü yetiştirmede eğitimin özellikle de mesleki teknik eğitimin üstlendiği rolü son yılların teknolojisi ile bütünleştirmesinden kaynaklanmaktadır (Uluğtekin, 2015:579). Mesleki teknik eğitim veren, kalifiye ara elemanlar yetiştirmeyi amaçlayan Meslek yüksekokulları, ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınmasında önem kazanmaktadır. Ara insan gücü yetiştirme ve onların matematiksel, analitik ve eleştirel düşünme becerilerinin kazanımını sağlayan meslek yüksekokulları, bölgesel kalkınmaya da katkı sağlamaktadır (Bayraktar, Karadeniz ve Uçkaç, 2015:684). Mesleki teknik eğitim en genel anlamda ise bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan ve bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri, tavır ve meslek alışkanlıkları kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir (Uçar ve Özerbaş, 2013:242). Mesleki ve teknik eğitim, “milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünü” şeklinde de tanımlanabilmektedir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1994).

Kırklareli bölgesinde sanayi kuruluşlarının teknolojik gelişimi incelendiğinde küçük sanayilerin teknolojik açıdan yetersiz kaldığı, büyük ve gelişen sanayi kuruluşlarının teknolojik açıdan dışa bağımlı oldukları görülmektedir. Bu alanda teknolojik kalkınmayı sağlamada teknikerlerin önemi büyüktür. Bölgede teknik alanda eğitim veren ve yılda binlerce tekniker mezun eden MYO’lar bu açıdan kilit bir role sahiptir. Ancak mezun edilen öğrenciler bölge sanayisinde istihdam sorunları yaşamaktadır. Bu sorunun kaynağında temel olarak nitelik eksiklikleri yatmaktadır. Bu eksikliklerin birçok sebebi vardır. MYO’lar adına düşen eksiklik, gelişen teknolojiye ve sanayinin ihtiyaçlarına cevap verecek teknik ekipmanlar, atölye ve laboratuvar uygulama alt yapısının yetersiz oluşudur. Bu durum, yılların birikimi ile sanayicide teknikerlere karşı oluşan güvensizlik nedenini ortaya çıkarmıştır. Bu güvensizliğin altında yatan çeşitli sebeplerden ilki, sanayicilerin beklentileri ile teknikerlerin niteliklerinin uyuşmaması olup, bu noktada hem tekniker hem de işveren kaynaklı sıkıntılarının olduğu görülmektedir. Tekniker kaynaklı sorunların başında, istihdam edilen teknikerin işletmede fayda/maliyet oranının düşük olması gelmektedir. Buna paralel olarak, sanayicinin de nitelikli teknikerin verimlilik ve kaliteye olabilecek katkısının ve işini geliştirmede ve büyütmede sanayi-akademi işbirliğinin önemini farkında olmaması da sanayici ve tekniker arasındaki uçurumu gitgide arttırmaktadır. Sanayicinin güvensizliğini oluşturan diğer bir sebep ise, aradığında nitelikli teknikeri gerçekten bulamamasıdır. MYO’lardaki sanayiye yönelik uygulama altyapısının yetersizliği nedeniyle mezun edilen öğrenciler arasında, bilinçli, işinin önemine inanan ve kendini yetiştirebilmiş nitelikli tekniker sayısı düşük kalmaktadır. İşletmeler teknik alanda ihtiyaçlarını gidermek için ise personeline teknik alanda çeşitli alanlarda hizmet içi eğitim aldırarak ve buda işletmelerde ekstra maliyet ve zaman kaybı oluşturmaktadır. Ayrıca nitelikli tekniker ile sanayiciyi buluşturan sanayi-akademi işbirliği platformları gibi ara yüzlerin olmaması da işverenin ihtiyaç anında, istediği özellikteki teknikere ulaşamamasına sebep olmaktadır. Duyulan güvensizliğin altında yatan son sebep de, teknikerlerin sanayide katma değer oluşturamamasıdır. Halbuki donanımlı ve potansiyellerini üst sınırına kadar kullanılabilecek şekilde yetiştirilmiş ve kendine güvenen nitelikli bir tekniker, işletmede gerek halihazırda görevli olduğu konulardaki başarısı ve getirisi, gerek yeni teknolojilerin kullanımı,

gerekse enerji verimliliği konularında yapacağı katkılar ile istihdam edildiği işletmeye önemli ölçüde katma değer sağlayabilecektir.

Bu çalışmanın amacı bölgesel boyuttaki dezavantajlı kesimlerden biri olan yeni mezun teknikerlerin bölgede istihdamı, sanayi-akademi işbirliği ile yenilik ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesine dikkat çekmektir. Bu anlamda, ikinci bölümde bölgesel kalkınma ve bölgesel kalkınmada MYO' ların etkileri ele alınmıştır. Üçüncü bölümde teknikerlerin bölgedeki ihtiyaç ve sorunların analiz edildiği “*Tekniker-Sanayi Sorun Ağacı*” verilerek Meslek Yüksekokulu mezunlarının problemleri saptanmıştır. Son kısımda ise çalışmanın özel amacını oluşturan ve sorun ağacının merkezinde yer alan teknik personele “*Duyulan güvensizliği ortadan kaldıracak tedbirler ve alınması gereken önlemler*” hakkında görüş ve öneriler bildirilmiştir.

2. BÖLGESEL KALKINMA

Bölgesel kalınma; bir ülkedeki coğrafi bölgeler arasındaki farklılıkları gidererek her bölgenin kendine haz özelliklerini (konum, nüfus, iş gücü, alt yapı zenginliği, turizm gibi) dikkate alarak kendine ait kaynakların kullanılmasını, girişimciliğin teşvik edilmesi, bölgenin gelir ve istihdam düzeyinin artırılması ve yaşam koşullarının gelişmesi ve iyileştirilmesini sağlayarak bölgelerin daha planlı bir şekilde gelişmesini ve ulusal boyutta bölgeler arasındaki farkın giderilmesini sağlamaktır (Mazı,2014:143).

2.1. Bölgesel Kalkınmada Kırklareli

Kırklareli İl genelinde toplam 307 sanayi tesisi bulunmaktadır. Bunların yüzde 87'si Merkez, Babaeski ve Lüleburgaz ilçelerinde geri kalan yüzde 13'ü diğer ilçelerde yer almaktadır. Merkezde 89, Babaeski'de 44, Demirköy'de 2, Kofçaz'da 1, Lüleburgaz'da 136, Pınarhisar'da18, Vize'de 17 sanayi tesisi mevcuttur. 106'sı gıda, 46'sı tekstil, 17'si ağaç ürünleri, 54'ü taş-toprak, 8'i metal, 15'i kimya-plastik,12'si enerji, 12'si makine ve 40'ında diğer sektörler olmak üzere 21.119 kişinin istihdam edildiği toplam 307 sanayi tesisi faaliyet göstermektedir. 22 sanayi işletmesinde Ar-Ge Birimi, 76 sanayi işletmesinde ise kalite kontrol birimi bulunmaktadır. Ülkemizin önemli sanayi tesislerinin bir bölümü Kırklareli'nde yer almaktadır. Cam, gıda, tekstil, tıbbi ilaç alanında önemli tesisler bulunmaktadır. Bu tesislerin hem il hem de ülke ekonomisine büyük katkıları olmaktadır. Üretilen mamullerin önemli bir kısmı ihraç edilmektedir. Sanayide çalışanların % 30'u Tekstil Ürünleri imalatı sektöründe, %17'si Giyim Eşyası imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın % 80' i İşçi, % 16'sı İdari Personel ve % 4'ü Teknik Personeldir. Kırklareli İlinde bulunan sanayi işletmelerin % 7'si büyük ölçekli, % 16'sı orta ölçekli, % 46'sı küçük ölçekli ve % 31'i ise mikro ölçekli işletmelerdir (Stratejik Plan, 2014).

TR21 Kalkınma planında yer alan Kırklareli, TR 21 Trakya Bölgesi 2014 - 2023 bölge planına göre yüksek katma değerli üretim yapısıyla doğal ve kültürel değerlerini koruyarak gelişen, işbirliği ve yenilik kültürünün egemen olduğu, yaşam ve refah seviyesi yüksek TRAKYA vizyonuyla gelişmektedir (TR21 bölge planı). TR21 Trakya Bölgesinin sosyal uyum yapısına ilişkin olarak üç temel karakteristiğinden söz edilebilir. Bunlardan birincisi, sınır bölgelerine sahip oluşudur. İkincisi, Bölgenin ekonomik ve sosyal entegrasyon problemleri ile karşı karşıya olan çeşitli dezavantajlı gruplara sahip olmasıdır. Üçüncüsü ise, sanayi bölgelerinin yoğun göç almasıdır. Bu üç temel karakteristik esas alınarak, Bölgenin sosyal ve beşeri yapısının geliştirilmesi, toplumsal entegrasyon ve dayanışmanın ön planda olması gerekmektedir. Bölgenin kalkınmadaki öncelikleri şunlardır:

- Bölgenin eğitim ve bilimsel altyapısı desteklenerek yenilik merkezi olması
- Bölge genelinde işbirliği kültürü ve sosyal dayanışmanın geliştirilmesi
- Girişimcilik kültürünün gelişmesi
- Bölgesel düzeyde istihdam edilebilirliği geliştirmek
- Yoksullukla mücadele ve etkin sosyal hizmet sunumu
- Kamusal hizmetlerin etkinliğinin ve erişilebilirliğinin arttırılması

2.2. Bölgesel Kalkınmada Meslek Yüksekokulu Etkileri

Kırklareli bölgesi kalkınma planında 1. öncelikte yer alan bölgenin eğitim ve bilimsel alt yapısının desteklenerek yenilik merkezi oluşması eğitim bölge kalkınmasına ve ülke kalkınmasına olan önemini

göstermektedir. Günümüzde gelişmiş ülkelerin mühendislik eğitimi ve uygulamaları, gelişmiş teknolojik alt yapıya uygun ve paralel bir şekilde gerçekleşmektedir. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde ise teknik eğitim ve araştırmaların ülkenin kalkınması açısından önemi büyüktür.

Bölgesel kalkınmada önemli rol oynayan sanayi sektörü ve bu sektörlerde çalışan teknikerlerin rolü büyüktür. Bir sanayi kuruluşunun çalıştırdığı teknik personelin işletmeden bölgeye, bölgeden ülkeye yansıyan etkileri vardır. Nitelikli bir teknikerin yapacağı ar-ge çalışmaları ya da işletme içerisinde yapılan çalışmalarda dış hizmetlere ihtiyaç duymadan kendi kendine yetebilmesi işletmeci için önemli faktördür. İşletmenin bölgeye olan etkisi bölgenin de ülke kalkınmasına olan etkisi bir birine zincirleme bağlıdır.

Bölgesel anlamda sanayicinin MYO mezunu teknikerlerden ve teknikerlerinde çalıştığı işletmeden karşılıklı beklentileri vardır. Bu beklentiler karşılanmadığında güvensizlik durumu oluşmakta ve tekniker istihdamında sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlar ile meslek yüksekokullarında yetiştirilen teknikerlerin başta bölgesel daha sonra ülkesel boyutlara kadar uzanan çok büyük bir etkisi vardır.

Meslek yüksekokulu mezunu bir teknikerin bölgesel kalkınma ve istihdamdaki rolü SWOT analizi ile incelenmiştir. SWOT analizinde Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2013-2017’de yer alan SWOT analizi çalışmaları da kullanılmıştır.

Tablo 1. MYO mezunlarının bölge kalkınması ve istihdamdaki rol ilişkisinin SWOT analizi.

Güçlü Yönler: <ol style="list-style-type: none">1. İstihdama ve ekonomik kalkınmaya yönelik eğitimlerin verilmesi2. Ulusal ve uluslararası proje ve işbirliği protokolleri varlığı3. İstihdama yönelik teşvik sisteminin varlığı4. İş verelerin MYO’da verilen eğitimlere değer affetmesi	Zayıf Yönler: <ol style="list-style-type: none">1. Sektörün ihtiyaçlarına uygun nitelikte işgücü yetiştirilmesinin yetersiz kalması2. Mezunların yeterli düzeyde izlenememesi3. Mezunların istihdam fırsatları konusunda yeterince bilgilendirilmemesi4. Mesleki ve teknik eğitim öğrenci ve kursiyerlerine yaratıcılığın, yenilikçiliğin ve girişimciliğin yeterince kazandırılmaması5. İşletmelerin mesleki eğitim almış kişilerin istihdamında yeterince istekli davranmaması6. Bölgedeki sanayi kuruluşları ihtiyaçlarını diğer bölgelerden karşılaması
Fırsatlar: <ol style="list-style-type: none">1. Sektörün nitelikli insan gücü ihtiyacının olması2. Sanayi sektörünün büyüme eğiliminde olması3. Kırklareli Organize Sanayi bölgesinde yeni işletmelerin kurulması4. Kobilere yönelik teşviklerin olması ve MYO’larda verilen eğitimlerine olumlu yansımaları5. Yeni meslek alanlarının ortaya çıkması6. Ekonomik büyümede istikrarın olması7. MYO mezunlarının uygulama becerisinin sektör ihtiyaçlarıyla uyumu8. MYO mezunlarının bölgesel kalkınmada kalifiye ara eleman ihtiyacını oluşturabilmesi9. ARGE çalışmalarında MYO mezunu teknikerlerin sürece teknik katkısı	Tehditler: <ol style="list-style-type: none">1. İş yerlerinde üretim maliyetini düşürmek amacıyla vasıfsız ve niteliksiz işgücü çalıştırılması2. Kayıt dışı istihdamın yüksek olması3. İş gücü piyasasındaki arz ve talep dengesizliği4. Mezunların eğitim gördükleri alanlarda yeterince istihdam edilmemesi5. Mezunların alanlarında çalışmak istememesi6. Bölgeler arasında girişimcilik farkının olması7. İstihdam için mesleki ve yeterlilik belgelerinin zorunlu görülmesi.8. MYO mezunu teknikere karşı duyulan güvensizlik

Kaynak: (MEB, 2012: 55-59)

3. MESLEK YÜKSEKOKULU MEZUNLARININ PROBLEMLERİ

Nitelikli bir teknikerin yaşam süreci öğrencilik dönemi, iş bulma süreci ve iş hayatı şeklinde periyotlara ayrılabilir. Bu dönemlerde yaşanan olumlu olumsuz durum ve şartlar bir teknikerin niteliğini ve niceliğini oluşturur. Tüm şartlar altında günümüzde yapılan gözlemler sonucunda sanayide teknikere duyulan güvensizliğin tekniker istihdamında oluşturduğu sorunlar temalı “Tekniker-Sanayi Sorun Ağacı” çıkartılarak Şekil 1’ de verilmiştir. Sorun ağacının merkezinde ele alınan güvensizlik ve istihdam sorunu incelendiğinde birden fazla unsurun çeşitli sebep ve sonuçlara neden olduğu gözlemlenmiştir. Genel anlamda bu unsurlar şunlardır:

- **Gelişmiş teknolojileri kullanmada donanım ve teori eksikleri**

Teknikerin sahip olduğu bilgiyi geliştirmeye yönelik gerekli alt yapının olmayışı sonucunda teknolojik ilerlemenin sağlanamaması ve teknikerin zamanın gerisinde kalmasına neden olmaktadır. Bu problem işletmenin ar-ge çalışmalarını takip edememesine ve teknikere olan güvenin azalmasına neden olmaktadır.

- **Teknikerlerde öz güven eksikliği**

Teknikerin kendini donanım ve deneyim bakımından eksik hissetmesi sonucu yeni girişimcilik duygusunun azalması ve ar-ge çalışmalarında yer almama isteğinin oluşmaması.

- **Yeni teknolojileri takip ve hizmet içi eğitim eksikliği**

Çeşitli sanayi kuruluşlarında çalışan teknikerlerin işletmenin yenilik politikasına bağlı olarak yeni teknolojilerden haberdar olmaması işletmenin yeni donanımlara yönelik personeline eğitim vermemesi.

- **Mesleki eğitim eksikliği**

Yeni mezun olan bir teknikerin almış olduğu eğitimin sanayinin ve teknolojinin gerisinde kalması sonucu gerekli ihtiyacı karşılayamaması, niteliğinin düşük olması.

- **İstihdam olanaklarının düşük olması**

Sanayinin teknikere olan güvenin yetersiz olması, kar fayda durumunu düşük görmesi sonucu tekniker kadrosunu düşük tutması sonucu teknikerlerin istihdam sorunu.

- **Nitelikli teknikerler ile sanayicinin buluşmasını sağlayacak platform eksiklikleri**

Sanayinin aradığı nitelikli personele ulaşması için kullanılan ara yüz ve platformların genel kalması ihtiyacı karşılayamaması.

- **Teknikerin maddi beklentisinin yüksek olması**

Teknikerin yüksek maddi beklenti içerisinde olup işletme açısından katma değerinin düşük olması sonucu işveren-işçi arasında problemler yaşanması.

Şekil 1: Tekniker-Sanayi Sorun Ağacı

Kaynak: Yazarın kendi çalışmaları

3.1. Meslek Yüksekokulu Mevzunlarının Problemleri Kırklareli Örneği

Genel anlamda meslek yüksekokulu mezunlarının problemleri bölgesel anlamda da kapsamaktadır. Bölgesel olarak daha özele inildiğinde Kırklareli’nde yaşayan tekniklerin ve Kırklareli Üniversitesinden mezun olan tekniklerinde problemleri bulunmaktadır. Bölgesel düzeyde bu problemler şunlardır:

- **Bölgede istihdam oranlarının düşük olması**

Kırklareli yer alan 7 ilçe ve merkez deki sanayi kuruluşları incelendiğinde sanayi kuruluşlarının ağırlıklı olarak İstanbul’a yakın bölgelerde toplandığı görülmektedir. Bu durumun sonucunda merkezde ve sınıra yakın ilçe merkezlerinde sanayi kuruluşlarının daha düşük oranda kalması ve var olan işletmelerinde küçük ölçekte kalmaktadır. Bu durum Kırklareli yaşayan tekniklerin ve yeni mezun öğrencilerin kendi mesleklerinde yeterli oranda istihdam edilmemesini ve tekniklerin mesleğinin dışında farklı sektörlere yönelmesine sebep olmaktadır.

- **Bölgedeki Meslek Yüksekokullarının durumu**

Bölgede bulunan Kırklareli Üniversitesi bünyesinde 7 adet meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Bu okullardan mezun olan tekniklerin problemleri gözlemlendiğinde özellikle teknik bölümlerle ilgili olarak gelişmiş teknolojik laboratuvar oranlarının düşük kalması sonucu mezun olan öğrencilerin iş hayatının başlangıcında kendini yetersiz hissetmesine neden olmaktadır. Bu durum aynı zamanda nitelikli tekniker arayan sanayici için de dezavantaj oluşturmaktadır.

- **Kırklareli’nde sanayileşme hızı**

Kırklareli’nde yaşayan teknikerlerin iş bulmada tercih ettikleri sanayi kuruluşları bir ilin kalkınması açısından önem arz etmektedir. Kırklareli’nde sanayi kuruluşlarının mevcut durumu incelendiğinde kuruluş sayısının son bir kaç yıl içerisinde arttığı fakat büyük ölçekli kuruluşlarda eksiklikler oluşturmaktadır. Sanayileşmede ilçe dağılımlarına bakıldığında ise homojenliğin sağlanamadığı sanayi kuruluşlarının İstanbul’a yakın bölgelerde toplandığı gözlemlenmiştir.

- **Sanayi-akademi iş birliği**

Sanayi kuruluşlarının ar-ge çalışmalarına yönelmemesi, işletme çalışanların teknik bilgilerini geliştirmeye ihtiyaç duymamaları sonucu sanayi ve akademi arasında bağın kurulmaması. Bu durum sanayide çalışan teknikerin bilgisini geliştirmesine ilerleyen teknolojik hıza ayak uydurmamasına ve sonucunda nitelik olarak eksik kalmasına neden olmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada hazırlanan sorun ağacında meslek yüksekokulu mezunlarının problemleri genel anlamda ve bölgesel anlamda belirlenmiştir ayrıca SWOT analizinde belirtilen fırsatlar, güçlü yönler, zayıf yönler ve tehditler belirlenmiştir. Bu çalışmaların sonucunda problemlerin çözümüne yönelik öneriler bölgesel anlamda kalkınmayı sağlamaya ve meslek yüksekokulu öğrencilerinin problemlerini azaltmaya yöneliktir.

Sorunların çözümü için problemin köküne inildiğinde teknikerlerin mezun olduğu meslek yüksekokullarının eğitim alt yapısının geliştirilmelidir. Özellikle teknik ağırlıklı bölümlerde atölye ve donanımlarının geliştirmesi, eksiklerinin giderilmesi gerekmektedir. Ayrıca MYO’ lardaki eğitimcilerin uygulamalardaki deneyim eksikliklerinin giderilmesi sağlanmalıdır. Bu anlamda üniversitelerin ve YÖK’ ün teknik okullara verdiği desteğin artırılması MYO’ ların gelişmesine büyük katkı sağlayacaktır.

Problemlerin bir temel kökünü oluşturan sanayi-akademi işbirliğinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu gelişmeler arttığı taktirde sanayinin yeni fikir ve yatırımlara olan bakış açısının değişmesi aynı zamanda da akademinin sanayideki uygulamaları teknikerlere tanıtması ve sanayinin ihtiyaç duyduğu teknikeri yetiştirmeye yönelik eğitim verilmesi sanayinin ihtiyaç duyduğu tekniker eksikliğini kapatması beklenmektedir.

Tablo 1. SWOT analizinde zayıf yönler ve tehditler içerisinde yer alan teknikerlerin bir diğer problemi olan istihdam sıkıntısında ise sanayicinin ihtiyaç duyduğu nitelikli elemana ulaşamamasıdır. Kırklareli şehir merkezinden uzakta bulunan bir kuruluşun personel açığını kapatamaması ve şehir merkezinde yaşayan bir teknik personelinde yakın çevresinde bulunmayan bir kuruluşu tanımaması ya da ulaşmaması bölgesel kalkınma için potansiyel kayıptır. Bu problemlerin giderilmesi için işletmecileri aradıkları nitelikli personele, teknikerinde işletmeciye ulaşabileceği platformların kurulması, veri havuzlarının oluşturulması, meslek odaları, İŞ-KUR ile doğrudan iletişim halinde olunması istihdam sıkıntısının çözümüne yönelik katkı sağlayacaktır.

Kırklareli bölgesinde bulunan işletme sayısı Tablo 1 SWOT analizinde belirtilen fırsatlar içinde organize sanayi bölgelerinin varlığı incelendiğinde Kırklareli’nin İstanbul’a yakınlığı, doğal kaynaklarının zenginliği ve ham maddeye yakın olması günümüzde birçok firmanın bölgeye yatırım yapmasını sağlamakta ve bölge için fırsat oluşturmaktadır. Bu sanayileşme oranının ve bölgesel kalkınma hızının daha da yükseltilebilir olması açısından gerek kalkınma planlarında gerek yatırım teşviklerinin bölge için daha cezbedici hale getirilmesi bölgenin kalkınmasına katkıda bulunacaktır. Bu katkıda doğrudan meslek yüksekokulu mezunlarının istihdam ihtiyaçlarını karşılayacak aynı zamanda bölgede girişimcilik kültürü, ar-ge çalışmaları gibi birden fazla etkeni beraberine getirecektir. Bölgesel kalkınmada kalkınma ajanslarının desteklediği proje sayılarının artırılması. Bölgesel kalkınmada önemli rol oynayan kalkınma ajansları Kırklareli için özellikle Trakya kalkınma ajansının destekledikleri proje sayısı oranı arttırılmalı. Bölgedeki başta üniversiteler olmak üzere sanayicilerin, belediyelerin projelere başvurularına yönelik bilinçlendirmeler yapılmalı. Ajansın desteklediği proje sayıları arttırılmalı. Bu projelerin bölgesel kalkınmada eğitimden sanayiye, turizmden ekonomiye olan katkısı şüphesiz büyük olacaktır. Bu gelişmeler sonucunda, bölgedeki meslek yüksekokulu mezunları doğrudan nitelik, deneyim, iş sahası gibi unsurlardan etkilenecektir.

Meslek yüksekokulu mezunlarına olan güvensizliği azaltmak için eğitim kalitesinin arttırılması, girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, somut örnekler ile teknikerlere olan bakış açısının değiştirilmesi

gerekmektedir. Bu nedenle meslek yüksekokulu öğrencilerin, sanayide çalışan teknikerlerin güncel teknolojiye odaklı, sanayicinin ve bölgenin ihtiyaçlarını karşılayacak eğitimler verilmeli. Bu anlamda MYO' ları ders müfredatlarını ve alt yapılarını düzenlerken bu ihtiyaçları dikkate almalılar. Aynı şekilde işletmecinin istihdam ettiği teknikere olan güvenini arttırmak için personeline fırsatlar sunmalıdır. Bu fırsatlar hizmet içi eğitimler ile personelinin niteliğini geliştirmesine imkan sağlayarak, teknikerin ar-ge çalışmalarına katılımını ve yenilik kültürünün gelişmesine katkı sağlayabilir. Bu etkenler dikkate alındığında teknikerin katma değer oranında artması ve işletme için önemli bir personel haline gelmesi sağlanabilir.

REFERANSLAR

- Alkan, C., Doğan, H., ve Sezgin, İ. (1994). Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, *Gazi Üniversitesi. İletişim Fakültesi Basımevi*, Ankara.
- Bayraktar, B., Karadeniz, G., Uçkaç, S. (2015). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Meslek Yüksekokulu' nun Kırgızistan' ın Kalkınmasındaki Rolü, *4. Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu: Bölgesel Kalkınmada Meslek Yüksekokullarının Rolü, Yalova Üniversitesi*, 21-23 Mayıs 2015, Yalova.
- Han, E., ve Kaya, A. A. (2012). *Kalkınma Ekonomisi*, Nobel Yayınevi, Ankara, s.2.
- Mazı, F., (2014). *Kent ve Kalkınma*. Kahramanmaraş: Akbaba İletişim ve Yayıncılık.
- Perktaş, E., Çetin Laz Y. (2015). Bölgesel Kalkınmada Meslek Yüksekokullarının Rolü: Akkuş Meslek Yüksekokulu Örneği, *4. Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu: Bölgesel Kalkınmada Meslek Yüksekokullarının Rolü*, Yalova Üniversitesi, 21-23 Mayıs 2015, Yalova.
- T.C. Kırklareli İl Özel İdaresi Stratejik Planı 2015-2019, (2014), Kırklareli, s.32.
- TR21 Trakya Bölgesi, *2014-2023 Bölge Plan Taslağı*, s.19.
- Uçar, C., Özerbaş, M.A. (2013). Mesleki ve Teknik Eğitimin Dünyadaki ve Türkiye'deki Konumu. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 242-253.
- Uluğtekin, N. M. (2015). Meslek Yüksekokullarında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *4. Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu: Bölgesel Kalkınmada Meslek Yüksekokullarının Rolü*, Yalova Üniversitesi, 21-23 Mayıs 2015, Yalova.
- Yıldız, E., Talih, D. (2011). Üniversitelerin Kalkınmadaki Rolü: Babaeski Meslek Yüksekokulu Örneği, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), 269-287.